kontūro surasti geležiniai žąslai. Aplink jokių degintinių kaulų ar degėsių koncentracijų neaptikta. Toliau preparuojant nieko nerasta. 35–40 cm gylyje pasiektas griovio dugnas.

Visi ištirtieji pilkapiai skiriami Rytų Lietuvos pilkapių kultūrai, datuojami vėlyvuoju geležies amžiumi. Pagal atsitiktinius radinius dalį pilkapių galima datuoti X a. Tyrinėtieji pilkapiai atspindi laipsnišką pavienių ovalo formos duobių prie pilkapio sampilo peraugimą į ištisinius griovius aplink visą pilkapį. Ankstesni pilkapiai rasti PR pilkapyno dalyje.

Valdemaras ŠIMĖNAS

Exploration of Group II of Dusinėnai barrow cemetery

In 1998-1999 in Dusinėnai barrow cemetery (Vilnius district) Vilnius University explored 5 barrows, which were surrounded by ditches and pits of different sizes and shapes. Only in the three barrows the features of cremations were found. In barrows No 2, 4 and 5 some finds were found, and in barrow No 4 isolated cremated bones were found. The barrows are dating from the Late Iron Age.

Povilas TEBELŠKIS

PURVINIŠKIŲ PILKAPYNO, VADINAMO PRANCŪZKAPIAIS, TYRINĖJIMAI 1999 M.

Purviniškių pilkapynas, vadinamas Prancūzkapiais (Švenčionių r.), buvo rastas 1998 m. rugpjūčio mėn., kai jį šio straipsnelio autoriui parodė Purviniškių girininkijos eigulys Albertas Pukėnas. Pilkapynas yra Nemenčinės miškų urėdijos, Purviniškių girininkijos Dubingių miško 51 kvartalo PR dalyje, Jagomanto ežero PR krante. Pilkapyne suskaičiuota 13 pilkapių, išsidėsčiusių 0,54 ha plote. Pilkapiai yra šlaite, nuolaidėjančiame V kryptimi (Jagomanto ežero link). Pilkapių dydis gana įvairus: 7–12,5 m skersmens, 0,5–1,5 m aukščio. Prie kai kurių pilkapių matyti buvusių duobių pėdsakai. Dalis pilkapių apardyta: sampilai nuskleisti, juose iškastos duobės. Ant pilkapių auga medžiai bei krūmai.

Vienas pilkapis (Nr. 13) yra ties pat kvartaline linija, skiriančia 51 ir 52 kvartalus. Pilkapio R dalis (maždaug 5 m ilgio) yra nustumdyta, mineralizuojant kvartalinę liniją. Tyrinėjimai vyko 1999 m. liepos mėn. Pilkapis Nr. 13 yra R pilkapyno dalyje. Jo sampilo skersmuo siekė 7,0 m, aukštis – apie 0,5 m. Sampilas statesnis pilkapio Š, V ir PV pusėje. Š pusėje pastebima griovio pėdsakų. Pilkapio sampilo vidurys įdubęs – čia buvo apie 2,5 m skersmens ir iki 15–20 cm gylio duobė. Pilkapio V ir PV dalyje augo keletas didesnių medžių (jie prieš tyrinėjimus buvo nupjauti). Tyrinėtas 10×10 m dydžio plotas, kurio kraštinės orientuotos pagal pasaulio šalis (atidengus duobių, juosusių pilkapį, kontūrus, patys ploto kampai palikti netyrinėti – faktiškai ištirtas 92 m^2 plotas). Per pilkapio centrą P–Š kryptimi palikta 0,5 m pločio kontrolinė juosta, kuri tyrinėjimų pabaigoje irgi buvo ištirta. Nuėmus viršutinį miškožemio sluoksnį, perkasos viduryje (duobės vietoje) išryškėjo permaišytas smėlio su pilka žeme sluoksnis. Kvadratuose D–E–F–G–3–8 smėlis švaresnis – čia pradėjo ryškėti pilkapio sampilas. Jo aukštis siekia tik iki 30 cm. Po sampilu, 30–35 cm gylyje, nežymiai išsiskyrė buvęs žemės paviršius iki pilkapio supylimo – tai 6–10 cm storio šviesios pilkos žemės sluoksnelis. Ties duobės vieta šis sluoksnelis perkastas. Kvadratuose C–D–E–F–G–2–3, A–B–5–7–C–7–9D–E–9–10, F–G–H–I–8–10, irgi po velėna, pradėjo ryškėti 3 duobių kontūrai. 4-osios duobės, buvusios po kvartaline linija, kontūrai buvo užarti ir, tik nuvalius perartą sluoksnį, išryškėjo. Duobės netaisyklingos pailgos formos, 0,3–0,9 m pločio, 0,25–0,7 m gylio. Jos užpildytos pilka, vietomis tamsesne žeme, kai kur su smulkių angliukų priemaiša. Duobės, buvusios po kvartaline linija, perartame sluoksnyje, kvadrate I–7, 10 cm gylyje, rasta geležinė apdegusi 10,5 cm ilgio yla. Kvadrate H–8 (vienoje iš duobių), 25 cm gylyje, – keletas degintų žmogaus kauliukų. Pilkapio centre (kv. E–F–5–6), 20–25 cm gylyje, rasta suardyto degintinio kapo Nr. 1 likučių. Kauliukai buvo išsibarstę apie 1 m^2 plote virš įžemio, smėlio su pilka žeme sluoksnyje. Prie kauliukų jokių įkapių nerasta. Gali būti, kad yla į duobę kvadrate I–7 bus patekusi iš šio suardyto kapo.

Ištyrus pilkapį, nustatyta, kad pirminis pilkapio skersmuo buvo apie 6 m. Neturint tiksliau datuojamų radinių, pilkapį reikėtų datuoti I tūkst. pab.–II tūkst. pr. Po tyrinėjimų pilkapis buvo atpiltas, nes didžioji jo dalis (išskyrus vieną duobę) yra už kvartalinės linijos ribų. Degintiniai kauliukai perduoti tyrimams VU MF medikams.

Povilas TEBELŠKIS

Exploration of Purviniškės barrow cemetery also called Prancūzkapiai (French Burials) in 1999

In 1999 in Purviniškės barrow cemetery (Vilnius district) barrow No 13 was explored. The barrow was 7 m in diameter, the height of the earth pile was 0,5 m. The remains of a disturbed cremation were found. The barrow is dating from the end of the 1st century to the beginning of the 2nd century.

Povilas TEBELŠKIS

VELIANKOS (ŽINGIŲ) PILKAPYNO TYRINĖJIMAI 1998 M.

Veliankos (Žingių) pilkapynas (A 1131; Pabradės sen., Švenčionių r.) yra Veliankos kaime, 0,1 km į ŠR nuo Asvejos (Dubingių) ežero R kranto, abipus Danilavos–Purviniškių kelio, Nemenčinės miškų urėdijos, Purviniškių girininkijos miške,107 kvartalo V dalyje.

Iki 1993 m. šis pilkapynas archeologams nebuvo žinomas. Tais metais jį surado šio straipsnelio autorius. 1993 m. balandžio 26 d. pilkapynas buvo įrašytas į Naujai išaiškinamų istorijos ir kultūros paminklų sąrašą (IP 2539/A). Pilkapyne priskaičiuota apie 93 4–19 m skersmens, iki 1,5 m aukščio pilkapių. Kai kurie jų, ypač esantys V kelio Danilava–Purviniškiai pusėje, apardyti (iškasinėti).

Apie 30–40 m į R–PR nuo Danilavos–Purviniškių kelio pilkapyną PV–ŠR kryptimi kerta aukštos įtampos elektros perdavimo linija. Ji nutiesta apie 1964 m. Tiesiant liniją, buvo iškirstas miškas – iki 10–15 m pločio ir apie 200 m ilgio proskyna. Po elektros perdavimo linija atsidūrė 5 pilkapiai. Keičiant stulpus, valant proskyną, pilkapiai buvo ardomi. Norint išvengti jų tolesnio žalojimo, šie pilkapiai (Nr. 1–5) 1998 m. liepos–rugpjūčio mėn. buvo ištirti (iš viso 524 m^2 plotas).